

نقدی بر کاربرد دستور زبان ایتالیایی

پیوند میهن‌دوست^۱

کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز،

تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۹ فروردین ماه ۱۳۹۹؛ تاریخ پذیرش: ۰۶ شهریور ماه ۱۳۹۹)

امروزه به‌غیر از مردم ایتالیا میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا به زبان ایتالیایی صحبت می‌کنند و به یادگیری این زبان علاقه‌مندند. از آنجایی‌که این روند رو به رشد همچنان ادامه دارد، در این یادداشت نگارنده سعی دارد با توجه به معیارهای پیشنهادی نقد شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی، به نقد و بررسی ساختاری و محتوایی کتاب «کاربرد دستور زبان ایتالیایی» تألیف لوردانا لا چیفرا که هدف از نگارش آن آموزش دستور زبان ایتالیایی با ارائه توضیحاتی روشن و آسان به مخاطبین انگلیسی زبان است بپردازد و سپس پیشنهادهایی برای اثربخشی بهتر کتاب ارائه دهد.

واژه‌های کلیدی: زبان ایتالیایی، دستور زبان، زبان انگلیسی، نقد.

¹ E-mail: mihandoust2001@yahoo.com

مقدمه

زبان ایتالیایی از شاخه‌های زبان لاتین است و در کنار زبانهای اسپانیایی، فرانسه، رومانیایی و پرتغالی در زیر شاخه «رومانس» آن قرار می‌گیرد. این زبان در کشورهای ایتالیا، واتیکان و بخشی از سوئیس به‌عنوان زبان رسمی به کار می‌رود (شرکاء، ۱۳۸۹).

تاریخ کهن امپراتوری رم باستان و آثار تاریخی و هنری کشور ایتالیا، همچنین جاذبه‌های گردشگری این کشور از عواملی هستند که مردم سایر کشورها را به یادگیری این زبان زیبا و خوش‌آهنگ علاقه‌مند کرده است. البته عوامل دیگری نیز در فراگیر شدن این زبان تأثیرگذار بوده‌اند که می‌توان به قرار داشتن واتیکان، مرکز حکومت رهبر کاتولیک‌های جهان، در دل شهر رم و موقعیت جغرافیایی این کشور که همچون شبه‌جزیره ای چکمه‌ای شکل بین دو قاره اروپا و آفریقا قرار گرفته است اشاره نمود (عرفان منش، ۱۳۹۵).

از آنجایی که تسلط به یک‌زبان بیگانه تنها به واسطه یادگیری معانی واژه‌ها میسر نیست و رابطه بین واژه‌ها و معانی جدیدی که از آن استخراج می‌شود تنها راه رمزگشایی از زوایای ناشناخته زبان جدید است، لذا آنچه به این مهم کمک می‌کند چیزی جز آموزش و یادگیری دستور زبان نیست (شرکاء، ۱۳۸۹).

تقریباً دو دهه است که از ارائه چارچوب‌هایی از سوی سازمان‌های بین‌المللی نظیر اتحادیه اروپا در مورد آموزش زبان‌های خارجی، سطوح این آموزش، و معیارهای تهیه و تدوین مواد درسی می‌گذرد (پهلوان نژاد، رسول پور، ۱۳۹۷).

با توجه به استقبال مردم سایر کشورها به یادگیری زبان ایتالیایی و با توجه به اهمیت نقش دستور زبان در یادگیری زبانی جدید، در این یادداشت به معرفی و بررسی انتقادی کتاب کاربرد دستور زبان ایتالیایی (Italian Grammar in Use) تألیف لوردانا لا چیفرا (۲۰۱۴) که مطابق با چارچوب مرجع مشترک اروپایی (Common European Framework of Reference for Languages) تهیه و تنظیم شده و جهت آموزش دستور زبان ایتالیایی به مخاطبین انگلیسی زبان از سطح A1 تا B1 نوشته شده است پرداخته می‌شود.

بررسی شکلی اثر

انتشارات هوبلی کتاب کاربرد دستور زبان ایتالیایی (Italian Grammar in Use) نوشته لوردانا لا چیفرا را که مرجعی خودآموز است برای نخستین بار در سال ۲۰۱۴ و برای چهارمین بار در سال ۲۰۱۸ در ۱۶۸ صفحه در شهر میلان با قیمت ۲۷ دلار و ۶۴ سنت معادل ۲۲,۹۰ یورو منتشر نمود.

نویسنده در این کتاب با ارائه توضیحاتی روشن و با بیانی ساده و سلیس سعی دارد به رفع نیاز مخاطبین انگلیسی‌زبانی پردازد که مایلند ایتالیایی را به‌عنوان زبان خارجی بیاموزند. اثر حاضر که مطابق با چارچوب مرجع مشترک اروپایی تهیه و تنظیم شده برای کلیه زبان‌آموزان از سطح مبتدی (A1) تا سطح متوسطه (B1) مناسب می‌باشد.

در این کتاب نکات دستوری زبان ایتالیایی در ۶۲ درس آورده شده و برای هر درس دو صفحه اختصاص داده شده است که نویسنده در یک صفحه به معرفی و آموزش نکته دستوری می‌پردازد و در صفحه روبرو با ارائه تمرین‌هایی امکان ممارست را برای زبان‌آموزان فراهم می‌سازد. لازم به توضیح است که در برخی از درس‌های کتاب نویسنده با استفاده از نماد دو کشور ایتالیا و انگلستان به مقوله تقابل فرهنگی در بحث دستور زبان اشاره نموده است. کلیه توضیحات دستوری در این اثر به زبان انگلیسی آمده و تمامی مثال‌ها به زبان انگلیسی نیز ترجمه شده‌اند. همچنین پس از هر ده درس تمرین‌هایی جهت مرور و یادآوری آنچه آموخته شده آمده است.

از ویژگی‌های این اثر اختصاص دادن بخشی با عنوان *Prove CELI* مخفف (*Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana*) است که گواهی‌نامه دانش زبان ایتالیایی در سطح بین‌المللی است. در این کتاب نویسنده دو نمونه آزمون شبیه سازی شده را در دو سطح (A2) و (B1) جهت ارزیابی میزان تسلط زبان‌آموزان به زبان ایتالیایی آورده است.

نویسنده در بخش مقدمه به تفصیل به مواردی مانند هدف کتاب، نیاز زبان‌آموزان و انواع تمرینات اشاره نموده و به راهنمای استفاده از کتاب نیز پرداخته است. در بخش پیوست جدول‌هایی برای ارائه نکات اساسی دستور زبان آمده است. همچنین پاسخ تمرین‌ها در بخش آخر کتاب آورده شده تا زبان‌آموزان بتوانند از صحت پاسخ‌های خود اطمینان حاصل کنند و میزان پیشرفت خود را بسنجند. فهرست مطالب در این اثر به شکل تفصیلی آمده، اما نمایه موضوعی در این کتاب دیده نمی‌شود همچنین پاسخ آزمونهای بخش *Prove CELI* ارائه نشده است.

صحافی این اثر مناسب و قیمت آن ۲۷ دلار و ۶۴ سنت معادل ۲۲,۹۰۰ یورو است که البته در ایران چاپ افست آن را می‌توان با قیمت بسیار پایین‌تری تهیه نمود. این کتاب می‌تواند برای زبان‌آموزان ایرانی که تا حدی به زبان انگلیسی مسلط هستند و مایلند زبان ایتالیایی را به‌عنوان زبان خارجی بیاموزند نیز مفید باشد.

طرح روی جلد کتاب ساده و در عین حال جذاب است. همچنین تصاویر داخل کتاب فارغ از ایجاد جذابیت بصری باعث می‌شود تا درس دستور زبان را از حالت خشک و بی‌روح آن خارج کند و سبب ایجاد انگیزه و تسهیل فرایند یادگیری زبان‌آموزان شود.

بررسی محتوای اثر

در این کتاب که تمرکز آن بیان و تشریح قواعد دستور زبان ایتالیایی است، نویسنده در دسته‌بندی و چیدمان مطالب به‌گونه‌ای عمل کرده که ممکن است مخاطب ناآشنا به زبان ایتالیایی را کمی گمراه کند. با توجه به ویژگی‌های این زبان و تفاوت آن با زبان انگلیسی و با عنایت به سایر منابع بین‌المللی از جمله کتاب دستور زبان ایتالیایی (Italian Grammar) نوشته جرمانو و شمیت چاپ انتشارات مک گرو هیل (۱۹۹۵) و کتاب مرجع دستور زبان ایتالیایی نوین (A Reference Grammar of Modern Italian) نوشته میدن و ربوستلی از انتشارات آرنولد لندن (۲۰۰۰) که هر دو جهت آموزش دستور زبان ایتالیایی به مخاطب انگلیسی زبان نوشته شده‌اند، توصیه می‌شود تا در چیدمان درس‌ها نخست به موضوعاتی مانند حروف تعریف، انواع اسامی، صفات و قیود پرداخته شود و موضوعات دیگر مانند شکل افعال، زمان‌ها و سایر موارد به ترتیب الویت در کتاب گنجانده شود.

آنچه در این اثر آمده تخصیص هفت درس نخست کتاب به معرفی و آموزش صرف زمان حال ساده افعال (باقاعده و بی‌قاعده) است و پس از آن درس‌های ۸ تا ۱۱ که نویسنده به آموزش انواع حرف تعریف و اسامی می‌پردازد. همچنین موضوعاتی مانند انواع قیدها و صفات در درس‌های ۱۲ تا ۱۶، بحث ضمائر و صفات ملکی در درس ۲۸ و مقوله صفات و قیده‌های تفضیلی و عالی در درس‌های ۴۴ و ۴۵ کتاب آمده که به نظر می‌رسد با توجه به چینه‌ش موضوعی در سایر منابع بین‌المللی، مساله تقدم و تأخر موضوعی در این کتاب به لحاظ جنس و ویژگی زبان ایتالیایی در برخی موارد مغفول مانده است. البته لازم به ذکر است که چیدمان موضوعاتی مانند زمان‌ها از گذشته ساده در درس‌های ۳۲ تا ۳۵ و گذشته استمراری در درس‌های ۳۶ و ۳۷ تا آینده ساده و آینده کامل در درس‌های ۴۲ و ۴۳ کاملاً منطقی است و درس‌های پایانی کتاب همانند بیشتر منابع آموزش دستور زبان ایتالیایی به مباحثی مانند وجه التزامی، وجه مصدری، شرطی‌ها، شکل مجهول و نقل قول‌ها اختصاص داده شده است.

در مورد تمرین‌های کتاب حاضر باید اذعان داشت که تمرین‌های این کتاب نیز همانند تمرین‌های سایر کتاب‌های آموزش دستور زبان از نوع معمول پرکردن جای خالی، جور کردن، انتخاب گزینه مناسب، تصحیح اشتباهات دستوری، تغییر جملات از شکلی به شکلی دیگر و پاسخ به سؤالات می‌باشد که چیدمان آن‌ها بر اساس درجه دشواری است. البته آنچه این اثر را از سایر منابع دستور زبان متمایز می‌کند ارائه تمرینات معنادار در بافتی ارتباطی در کنار تمرین‌های رایج دستور زبان است. در واقع نویسنده با طراحی تمرین‌های معنادار سعی کرده تا مفاهیم دستوری را با آنچه زبان‌آموز در زندگی روزمره با آن مواجه است پیوند دهد تا تثبیت آنچه آموخته شده با سهولت بیشتری اتفاق بیافتد. مصداق این نوع از تمرینات به شرح زیر می‌باشد.

تمرین ۵ درس ۲، تمرین ۴ درس ۳۴، تمرین ۳ درس ۴۰، و تمرین ۲ درس ۴۶ که همگی در قالب یک مکالمه طراحی شده‌اند.

تمرین ۴ درس ۱۹، تمرین ۴ درس ۳۲، و تمرین ۳ درس ۳۵ که در قالب نامه و متن یک کارت‌پستال تهیه و تنظیم شده است.

تمرین ۵ درس ۵، تمرین ۳ درس ۱۹، تمرین ۵ درس ۴۱، و تمرین ۲ درس ۴۹ که با ارائه چند تصویر از زبان‌آموز خواسته

می‌شود تا جمله‌ای متناسب با هر تصویر نوشته یا اطلاعاتی را تکمیل کند.

تمرین ۴ درس ۴۳ که در قالب تکمیل یک برنامه هفتگی از زبان‌آموز خواسته شده تا شکل صحیح فعل را بنویسد.

پیشنهادها

- ✓ در اینجا پیشنهادهایی برای رفع نواقص احتمالی کتاب در ویرایش‌های آتی به شرح زیر تقدیم می‌شود:
- ✓ ارائه نمایه موضوعی
- ✓ ارائه پاسخ آزمونهای بخش Prove CELI
- ✓ و رعایت مساله تقدم و تأخر موضوعی به لحاظ جنس و ویژگی زبان ایتالیایی و تفاوت آن با زبان انگلیسی

منابع

پهلوان نژاد، م. ، رسول پور، ح. (۱۳۹۷). بررسی پدیده دستورنویسی برای زبان‌های خارجی در ایران، تهران: نقدنامه زبان‌های خارجی، دوره ۱، شماره ۱.

عرفان منش، م. (۱۳۹۵). دستور زبان ایتالیایی، تهران: رهنما.

شرکاء، آ. (۱۳۸۹). دستور زبان ایتالیایی، تهران: فرهنگ معاصر.

Germano, Joseph, E. & Schmitt, Conrad, J. (1995). *Italian Grammar*. McGraw Hill Companies.

La Cifra, L. (2014). *Italian Grammar in Use*. Milano: Hoepli.

Maiden, M. & Robustelli, C. *A Reference Grammar of Modern Italian*. London: Arnold.

A Review on the Use of Italian Grammar

Payvand Mihandoust¹

M.A. in English Language Teaching, Islamic Azad University, Central Branch, Tehran, Iran.

(Received:07 April 2020; Accepted: 27 August 2020)

Today, apart from Italians, millions of people are interested in Italian language learning and speak it all around the world. Due to this increasing trend, in this article with regard to the criteria proposed by the Council for Reviewing Books and Texts on Humanities, the writer has attempted to review both the structure and the content of the book called “Italian Grammar in Use” by Loredana La Cifra which aims at teaching Italian grammar to English speaking students with easy and clear explanations. Furthermore, series of suggestions were proposed to ameliorate both the quality and the content of the book for future printings.

Keywords: Italian language, Grammar, English language, Review.

¹ E-mail: mihandoust2001@yahoo.com